ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (neljas koda laiendatud koosseisus)
1. detsember 2004 *

Kohtuasjas T-27/02,

Kronofrance SA, asukoht Sully-sur-Loire (Prantsusmaa), esindaja: advokaat R. Nierer,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: V. Kreuschitz ja J. Flett, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

keda toetavad

Glunz AG

ja

OSB Deutschland GmbH,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

asukoht Meppen (Saksamaa), esindajad: advokaadid H.-J. Niemeyer ja K. Ziegler, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

menetlusse astujad,

mille esemeks on nõue tühistada komisjoni 25. juuli 2001. aasta otsus SG (2001) D mitte esitada vastuväiteid Saksamaa ametiasutuste poolt Glunz AG-le antud abi kohta,

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS
(neljas koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: koja esimees H. Legal, kohtunikud V. Tiili, M. Vilaras, I. Wiszniewska-Białecka ja V. Vadapalas,

kohtusekretär: ametnik J. Plingers,

arvestades kirjalikus menetluses ja 8. juuli 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

1 Kohtuasja asjaolude toimumise ajal kehtinud mitut valdkonda hõlmavas raamprogrammis regionaalabi andmiseks ulatuslikele investeerimisprojektidele (EÜT 1998, C 107, lk 7; edaspidi „mitut valdkonda hõlmav raamprogramm") sätestatakse normid nimetatud programmi kohaldamisalasse kuuluva abi hindamise kohta.

2 Mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi kohaselt määrab komisjon nende projektide puhul, millest tuleb teatada, igal üksikjuhtumil kindlaks abi lubatud maksimaalse osatähtsuse.

3 Mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punktis 3.10 kirjeldatakse valemit, mille alusel komisjon määrab kindlaks nimetatud osatähtsuse. Selle valemi kohaselt määratakse esiteks kindlaks lubatud maksimaalne osatähtsus, mida rakendatakse vaatlusaluses piirkonnas suurettevõtjatele antavale abile ja mida nimetatakse „piirkondlikuks ülemmääraks" (tegur R), mis seejärel korrutatakse kolme koefitsiendiga, mis vastavad vaatlusaluse valdkonna konkurentsiolukorrale (tegur T), kapitali/tööjõu suhtarvule (tegur I) ja asjaomase abi piirkonnale avaldatavale mõjule (tegur M). Abi lubatud maksimaalne osatähtsus on seega arvutatav järgmise valemi abil: $R \times T \times I \times M$.

4 Mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punktide 3.2 ja 3.3 kohaselt tuleb konkurentsiolukorra teguri puhul teha analüüsi abil kindlaks, kas teatatud projekt viiakse ellu valdkonnas või alamvaldkonnas, mida iseloomustab struktuuriline ülevõimsus. Niisuguse ülevõimsuse kindlakstegemiseks võtab komisjon ühenduse tasandil arvesse kogu töötleva tööstuse keskmise tootmisvõimsuse kasutamismäära ning kõnealuse (alam)valdkonna tootmisvõimsuse kasutamismäära vahet. See analüüs hõlmab viimast viieaastast võrdlusperioodi, mille andmed on saadaval.

5 Struktuurilise ülevõimsusega on tegemist, kui viie viimase aasta keskmine kõnealuse (alam)valdkonna tootmisvõimsuse kasutamismäär on 2% madalam kui tööstusvaldkonnas tervikuna. (Alam)valdkond määratletakse nõukogu 9. oktoobri 1990. aasta määruses (EMÜ) nr 3037/90 Euroopa Ühenduse majandustegevuse statistilise liigituse kohta (EÜT L 293, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 177), selle muudetud redaktsioonis, sätestatud ühenduse majandustegevuse statistilise liigituse (NACE) kõige madalama taseme põhjal. Struktuurilist ülevõimsust loetakse tõsiseks, kui erinevus tööstusvaldkonna keskmise suhtes on üle viie protsendi (mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punkt 7.7).

6 Mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punktis 3.4 on täpsustatud, et kui andmed tootmisvõimsuse kasutamise kohta on ebapiisavad, uurib komisjon, kas investeerimine toimus langeva nõudlusega turul. Selleks võrdleb ta kõnealuse toote või kõnealuste toodete nähtava tarbimise arengut (ehk teisiti öeldes tootmine pluss import miinus eksport) töötleva tööstuse kasvumääraga Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP) tervikuna.

7 Kõnealuste toodete turgu peetakse langevaks, kui viimasel viiel aastal on nähtava tarbimise aasta keskmine kasvutempo märgatavalt madalam (üle 10%) EMP töötleva tööstuse aasta keskmisest tervikuna, välja arvatud juhul, kui toote nähtava tarbimise

suhteline kasvutempo ilmutab tugevat tõusutrendi. Turu nõudlus loetakse täielikult langevaks, kui nähtava tarbimise aasta keskmine kasvutempo on viimasel viiel aastal negatiivne (mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punkt 7.8).

8 Mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punkti 3.10.1 kohaselt kohaldatakse teguri T (konkurentsiolukord) suhtes paranduskoefitsiente 0,25, 0,5, 0,75 või 1, lähtudes järgmistest kriteeriumidest:

„i) projekti puhul, millega kaasneb tootmisvõimsuse kasv valdkonnas, mida iseloomustab tõsine struktuuriline ülevõimsus ja/või nõudluse täielik langus — 0,25;

ii) projekti puhul, millega kaasneb tootmisvõimsuse kasv valdkonnas, mida iseloomustab struktuuriline ülevõimsus ja/või langeva nõudlusega turg ning mis võib mõnda suurt turuosa tugevdada — 0,50;

iii) projekti puhul, millega kaasneb tootmisvõimsuse kasv valdkonnas, mida iseloomustab struktuuriline ülevõimsus ja/või langeva nõudlusega turg — 0,75;

iv) projektil ei ole tõenäoliselt ühtegi alapunktides i–iii toodud negatiivset mõju — 1,00." [mitteametlik tõlge]

Vaidluse asjaolud

9 Saksamaa Liitvabariik teatas 4. augusti 2000. aasta kirjas, mis registreeriti 7. augustil 2000, nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli [88] kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339), artikli 2 lõike 1 alusel komisjonile plaanist anda investeeringutoetust äriühingule Glunz AG integreeritud puidutöötlemiskeskuse rajamiseks Saksi-Anhalti liidumaale (Saksamaa) Nettgausse; nimetatud projekt kuulus mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi kohaldamisalasse.

10 Olles saanud komisjoni 28. augusti 2000. aasta kirja, milles märgitakse, et teatamist ei saa lugeda täielikuks, saatsid Saksamaa ametiasutused 15. novembri 2000. aasta kirjaga täiendava teabe. Kuna ka see kiri komisjoni täielikult ei rahuldanud, esitasid nimetatud ametiasutused 2. märtsi 2001. aasta kirjaga uue teabe, mis võimaldas komisjonil lugeda teatamine täielikuks.

11 25. juulil 2001 tegi komisjon määruse nr 659/1999 artikli 4 lõiget 3 kohaldades otsuse mitte esitada kõnealuse abi andmise kohta vastuväiteid (edaspidi „otsus").

12 Otsusest selgub, et investeerimisprojekt tuleb ellu viia EÜ artikli 87 lõike 3 punkti a tähenduses abikõlblikus piirkonnas, mille puhul abi maksimaalne brutoosatähtsus suurettevõtjate uute investeeringute toetamisel, mida nimetatakse ka piirkondlikuks ülemmääraks, on 35%. Abi koosneb 46 201 868 euro ulatuses tagastamatust laenust

ja 23 596 120 euro ulatuses investeeringutoetusest, ehk kokku 69 797 988 euro suurusest summast 199 400 000 euro suuruse abikõlbliku investeeringu kogumaksumuse kohta.

13 Osa nimetatud abist — 28,61 miljonit eurot — on ette nähtud orienteeritud kihtidega plaate tootva tehase rajamiseks ja teine osa — 41,18 miljonit eurot — puitlaastplaate tootva tehase rajamiseks.

14 Teatatud abi hindamisel mitut valdkonda hõlmavas raamprogrammis sätestatud kriteeriume arvestades tõi komisjon otsuses välja põhjused, miks abi 35%-lisele määrale — maksimaalne osatähtsus, mida suurettevõtja võib kõnealuses piirkonnas saada — kohaldatavad paranduskoefitsiendid tuli kindlaks määrata järgmiselt:

— vaatlusaluse valdkonna konkurentsiolukorrale vastava teguri T suhtes 1,

— teguri I (kapitali/tööjõu suhtarv) suhtes 0,8,

— teguri M suhtes 1,5, arvestades kavandatava abi mõju piirkonnale,

ehk maksimaalne lubatud osatähtsus 42% (= 35% × 1 × 0,8 × 1,5).

15 Konkurentsiolukorda puudutava teguri T hindamisega seoses täpsustas komisjon, et vastavalt mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punktidele 3.3 ja 3.4 pidi ta oma analüüsis konkurentsiolukorda puudutava teguri puhul piirduma selle kindlaks tegemisega, kas kõnealuses valdkonnas on struktuuriline ülevõimsus või ei ole, kui on olemas piisavalt andmeid tootmisvõimsuse kasutamismäära kohta. Võttes arvesse, et mõlemad Glunzi valmistatavad tooted hõlmasid väga olulise osa puitplaatide kogutoodangust Euroopas ja viidates NACE kõige madalamale tasemele, otsustas komisjon võtta oma analüüsi aluseks andmed seoses tootmisvõimsuse kasutamismääradega NACE klassis 20.20, mis hõlmab puitplaatide tootmist.

16 Ühe Saksamaa ametiasutuste esitatud uurimuse põhjal, mis hõlmas andmeid aastate 1994–1998 kohta, järeldas komisjon, et kõnealune investeerimisprojekt pidi kaasa tooma tootmisvõimsuse tõusu valdkonnas, kus ülevõimsust ei ole, mis õigustas konkurentsiolukorda puudutava teguri suhtes paranduskoefitsiendi 1 kohaldamist.

17 Olles tuvastanud, et abi suurus, mida Saksamaa Liitvabariik plaanis Glunzile anda, oli mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi alusel arvutatud abi lubatud ülemmääraga kooskõlas, tunnistas komisjon teatatud abi EÜ asutamislepinguga kokkusobivaks.

Menetlus ja poolte nõuded

18 Nendel asjaoludel esitas hageja Esimese Astme Kohtu kantseleisse 4. veebruaril 2002 saabunud avaldusega käesoleva hagi.

19 Glunz ja OSB Deutschland GmbH esitasid 3. juulil 2002 Esimese Astme Kohtu kantseleisse saabunud dokumendiga taotluse astuda komisjoni nõuete toetuseks käesolevasse menetlusse.

20 Esimese Astme Kohtu neljanda, laiendatud koja esimees andis 10. septembri 2002. aasta määrusega menetlusse astumiseks loa. Menetlusse astujad esitasid oma seisukohad 4. novembril 2002 ja hageja esitas ette nähtud tähtajaks sellele oma märkused.

21 Poolte kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu esitatud küsimustele kuulati ära 8. juuli 2004. aasta kohtuistungil.

22 Hageja palub Esimese Astme Kohtul:

— tühistada otsus,

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

23 Komisjon, keda toetavad menetlusse astujad, palub Esimese Astme Kohtul:

— tunnistada hagi vastuvõetamatuks,

— jätta hagi põhjendamatuse tõttu rahuldamata,

— mõista kohtukulud välja hagejalt.

Vastuvõetavus

Poolte argumendid

24 Kohtuistungil vaidlustasid komisjon ja menetlusse astujad hagi vastuvõetavuse.

25 Nad kinnitasid, et lubatud abi ei mõjutanud oluliselt hageja positsiooni asjaomasel turul. Kui võtta arvesse asjaomaste toodete tootmiskohtade ja nende kohtade paiknemist, kuhu tooted tuli kohale toimetada, mis on kindlaks määratud veokulude põhjal, siis on hageja ja abisaaja ettevõtja müügipiirkondade kattumine väga väike.

26 Hageja väidab, et komisjon rikkus tema menetlusõigusi, jättes õigustamatult algatamata määruse nr 659/1999 artiklis 6 ette nähtud ametliku uurimismenetluse, mis oleks temal huvitatud poolena võimaldanud esitada enne komisjoni otsuse tegemist oma märkused.

27 Hageja tuletab meelde, et määruse nr 659/1999 artikli 1 punktis h toodud „huvitatud poole" definitsioon hõlmab ka konkureerivaid ettevõtjaid. Hageja ja Glunz on aga otsesed konkurendid, kuna nad toodavad samu tooteid, mida seejärel müüakse samal turul. Abi andmine mõjutab hageja positsiooni asjaomasel turul.

28 Nendel asjaoludel väidab hageja, et otsus puudutab teda otseselt ja isiklikult ja seega on selle otsuse tühistamiseks esitatav hagi vastuvõetav.

Esimese Astme Kohtu hinnang

29 Komisjon ja menetlusse astujad esitasid esimest korda alles kohtuistungil hagi suhtes vastuvõetamatuse vastuväite, mis põhineb sellel, et hagejal puudub kaebeõigus.

30 Kohtupraktikast tuleneb, et vastuvõetamatuse vastuväide, mis põhineb hageja kaebeõiguse puudumisel, kujutab endast väidet olulise puuduse esinemise kohta, mida ühenduse kohus võib ja isegi peab uurima omaalgatuslikult (Euroopa Kohtu 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-298/00 P: Itaalia *v.* komisjon, EKL 2004, lk I-4087, punkt 35) ja mida kostja võib seetõttu esitada igas menetluse etapis (vt analoogiline Euroopa Kohtu 20. veebruari 1997. aasta otsus kohtuasjas C-166/95 P: komisjon *v.* Daffix, EKL 1997, lk I-983, punkt 25, ja Esimese Astme Kohtu 13. detsembri 2001. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-45/98 ja T-47/98: Krupp Thyssen Stainless ja Acciai speciali Terni *v.* komisjon, EKL 2001, lk II-3757, punkt 125).

31 Käesolev tühistamishagi esitati komisjoni otsuse peale, millega tunnistati ühisturuga kokkusobivaks individuaalne abi ja mis oli vastu võetud pärast esialgset uurimist.

32 Sellega seoses tuleb meelde tuletada, et komisjon peab riigiabi kontrollimisel tegema vahet ühelt poolt EÜ artikli 88 lõikes 3 kehtestatud abi esialgsel uurimisel, mida reguleerib määruse nr 659/1999 artikkel 4 ja mille eesmärk on vaid võimaldada komisjonil kujundada esmane arvamus kõnealuse abi osalise või täieliku kokkusobivuse kohta, ning teiselt poolt EÜ artikli 88 lõikes 2 ja määruse nr 659/1999 artiklis 6 viidatud ametlikul uurimismenetlusel, mis on ette nähtud selleks, et võimaldada komisjonil saada täielik teave asja kõigi andmete kohta. Vaid viimati nimetatud menetluse puhul näeb asutamisleping ette komisjoni kohustuse paluda asjassepuutuvatel isikutel oma märkused esitada (Euroopa Kohtu 19. mai 1993. aastas otsus kohtuasjas C-198/91: Cook *v.* komisjon, EKL 1993, lk I-2487, punkt 22; 15. juuni 1993. aasta otsus kohtuasjas C-225/91: Matra *v.* komisjon, EKL 1993, lk I-3203, punkt 16; 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon *v.* Sytraval ja Brink's France, EKL 1998, lk I-1719, punkt 38, ja Esimese Astme Kohtu 13. jaanuari 2004. aasta otsus kohtuasjas T-158/99: Thermenhotel Stoiser Franz jt *v.* komisjon, EKL 2004, lk II-1, punkt 57).

33 Kui komisjon leiab EÜ artikli 88 lõikes 2 ette nähtud ametlikku uurimismenetlust algatamata sama artikli lõike 3 alusel, et abi sobib ühisturuga kokku, siis on selle artikli lõikes 2 ette nähtud menetluslikud tagatised õigustatud isikute jaoks kindlustatud vaid siis, kui neil on võimalus vaidlustada see komisjoni otsus ühenduste kohtus (eespool viidatud kohtuotsus Cook *v.* komisjon, punkt 23; eespool viidatud kohtuotsus Matra *v.* komisjon, punkt 17; eespool viidatud kohtuotsus komisjon *v.* Sytraval ja Brink's France, punkt 47, ja eespool viidatud kohtuotsus Thermenhotel Stoiser Franz jt *v.* komisjon, punkt 69).

34 Järelikult, kui hageja komisjoni esialgse uurimise lõpus tehtud otsuse peale esitatud tühistamishagis taotleb, et järgitaks EÜ artikli 88 lõikes 2 ette nähtud menetluslikke tagatisi, siis piisab vaid asjaolust, et ta on selle normi tähenduses huvitatud isik,

selleks, et teda käsitleda otseselt ja isiklikult puudutatuna EÜ artikli 230 neljanda lõigu tähenduses (eespool viidatud kohtuotsus Cook *v.* komisjon, punktid 23–26; eespool viidatud kohtuotsus Matra *v.* komisjon, punktid 17–20, ja Esimese Astme Kohtu 15. septembri 1998. aasta otsus kohtuasjas T-11/95: BP Chemicals *v.* komisjon, EKL 1998, lk II-3235, punktid 89 ja 90).

35 Käesoleval juhul on selge, et hageja taotleb otsuse tühistamist oma teises väites käsitletud põhjusel, et komisjon keeldus alusetult EÜ artikli 88 lõikes 2 ette nähtud ametliku uurimismenetluse algatamisest.

36 Peale selle nõuab hageja huvitatud poole staatust, väites, et ta on Glunzi otsene konkurent, kuna ta toodab oma Sully-sur-Loire'i (Prantsusmaa) tehases selle äriühinguga samu tooteid, mida seejärel müüakse samal turul.

37 Tuleb meelde tuletada, et kohtupraktika kohaselt on huvitatud isikud sellised isikud, ettevõtjad või ühendused, kelle huve abi andmine võib puudutada, s.o eelkõige konkureerivad ettevõtjad ja kutseala organisatsioonid (Euroopa Kohtu 14. novembri 1984. aasta otsus kohtuasjas 323/82: Intermills *v.* komisjon, EKL 1984, lk 3809, punkt 16). Korrates nimetatud kohtupraktika lahendust, sätestab määruse nr 659/1999 artikli 1 punkt h, et huvitatud pool on „mis tahes liikmesriik, isik, ettevõtja või ettevõtjate ühendus, kelle huve võib abi andmine mõjutada, eriti abisaaja, konkureerivad ettevõtjad ja ametiliidud".

38 Käesoleval juhul on selge, et hageja ja abisaaja ettevõtja toodavad mõlemad puitplaate ja nende ettevõtjate müügipiirkonnad kattuvad.

39 Tuleb märkida, et kohtuistungil täpsustas Glunz — vaidlustades komisjoni kinnituse, mille kohaselt abisaaja ettevõtja müüb oma tooted ettevõtjatele, kes asuvad peaaegu eranditult endise Saksa Demokraatliku Vabariigi territooriumil —, et tema turustab oma tooteid kogu Saksamaa Liitvabariigi territooriumil ja suures osas Saksamaa loodepiirkonnas asuvatele mööblit tootvatele ettevõtjatele.

40 Glunz möönis ka seda, et hageja oli Saksamaa mööblitootmise turul esindatud, kuid väikse turuosaga; samas on see kinnitus siiski tõendamata.

41 Kuigi komisjon otsuses tõesti leidis puitplaatide kohta, et raskete ja kogukate toodete vedu pikkade vahemaade taha oli liiga kulukas ja et veoraadius oli seega piiratud umbes 800 kilomeetriga, ei järeldanud ta siiski seda, et asjaomaseks geograafiliseks turuks oli EMP.

42 Kui ettevõtja konkureerib oma tavalisel turustusalal teiste ettevõtjatega, kelle turustusalad tema omadega kattuvad, ning igaühel neist on turustusraadius ka väljaspool seda ala, siis laieneb ettevõtja konkurents tema raadiuses tegutsevate ettevõtjate suhtes ka nende ettevõtjate tavapäraste turustusaladeni, ja seetõttu võib olla asjakohane käsitleda ühendust tervikuna või EMP-d, nagu käesolevas asjas, kui aluseksvõetavat geograafilist turgu (vt selle kohta Esimese Astme Kohtu 30. märtsi 2000. aasta otsus kohtuasjas T-65/96: Kish Glass *v.* komisjon, EKL 2000, lk II-1885, punktid 84–95).

43 Otsusest selgub veel, et Glunz on Tableros de Fibras SA tütarettevõtja ja Tableros de Fibras SA-le kuuluvad Prantsusmaal puidutehased, mille Glunz 1999. aastal talle võõrandas.

44 Nendel asjaoludel tuleb tunnistada, et hageja on tõesti abisaaja ettevõtja konkurent ja seega saab teda käsitleda huvitatud poolena määruse nr 659/1999 artikli 1 punkti h tähenduses.

45 Seda arvestades ei ole asjakohane komisjoni sõnaselge viide Esimese Astme Kohtu 27. mai 2004. aasta määrusele kohtuasjas T-358/02: Deutsche Post ja DHL *v.* komisjon (EKL 2004, lk II-1565), et põhjendada selle alusel oma vastuvõetamatuse vastuväidet sellega, et abi andmine ei ole hageja positsiooni asjaomasel turul oluliselt mõjutanud. Eespool viidatud vastuvõetamatuse määrus, mis oli põhjendatud olulise mõju puudumisega hagejatest ettevõtjate konkurentsipositsioonile, oli tehtud kohtuasjas, mis erineb käesolevast asjast sellega, et hagi oli esitatud komisjoni otsuse peale, mis oli tehtud pärast EÜ artikli 88 lõikes 2 ette nähtud menetlust, milles huvitatud pooled olid olnud nõuetekohaselt kutsutud oma märkusi esitama.

46 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et käesolev hagi tuleb tunnistada vastuvõetavaks.

Põhiküsimus

Esialgsed märkused

47 Hageja esitab otsuse tühistamise hagi toetuseks neli väidet, mis põhinevad esiteks EÜ artikli 87 ja mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi rikkumisel, teiseks EÜ

artikli 88 lõike 2 rikkumisel, kolmandaks võimu väidetaval kuritarvitamisel komisjoni poolt ja neljandaks põhjendamiskohustuse rikkumisel.

48 Oma teises tühistamisväites kinnitab hageja, et andes juba pärast esialgset uurimist Saksamaa ametiasutustele loa Glunzile abi andmiseks, rikkus komisjon EÜ artikli 88 lõiget 2 ja määruse nr 659/1999 artikli 4 lõiget 4, mis kohustab institutsiooni algatama ametlikku uurimismenetlust, kui teatatud meetme ühisturuga kokkusobivuse kohta „ilmnes kahtlusi".

49 Tuleb meelde tuletada, et EÜ artikli 88 lõikes 3 kehtestatud esialgse uurimise, mida reguleerib määruse nr 659/1999 artikkel 4, eesmärk on vaid anda komisjonile piisavalt aega mõtlemiseks ja uurimiseks, kujundamaks esmast arvamust teatatud abiprojektide suhtes, et ilma sügavama uurimise vajaduseta teha järeldus, kas need on asutamislepinguga kooskõlas või, vastupidi, sedastada, et nende sisu tekitab selles osas kahtlusi (Euroopa Kohtu 15. veebruari 2001. aasta otsus kohtuasjas C-99/98: Austria *v.* komisjon, EKL 2001, lk I-1101, punktid 53 ja 54).

50 Ametliku uurimismenetluse etapp, mis võimaldab komisjonil enne oma otsuse tegemist saada asja kõigi andmete kohta täielikku selgust, on vältimatu juhul, kui komisjonil on tõsiseid raskusi abi ühisturuga kokkusobivuse hindamisel (eespool viidatud kohtuotsus Matra *v.* komisjon, punkt 33).

51 Seega võib komisjon otsuse tegemisel piirduda vaid esialgse uurimisega ja jätta abi suhtes vastuväite esitamata ainult siis, kui ta on selle uurimise lõpus veendunud, et projekt on asutamislepinguga kooskõlas.

52 Seevastu juhul, kui esialgne uurimine viib komisjoni vastupidise veendumuseni või isegi ei võimalda tal ületada kõiki selle abi ühisturuga kokkusobivuse hindamisel tekkinud raskusi, on komisjoni ülesanne koguda kõik vajalikud arvamused ja algatada selleks EÜ artikli 88 lõike 2 kohane menetlus (Euroopa Kohtu 20. märtsi 1984. aasta otsus kohtuasjas 84/82: Saksamaa *v.* komisjon, EKL 1984, lk 1451, punkt 13; eespool viidatud kohtuotsus Cook *v.* komisjon, punkt 29; eespool viidatud kohtuotsus Matra *v.* komisjon, punkt 33, ja eespool viidatud kohtuotsus komisjon *v.* Sytraval ja Brink's France, punkt 39).

53 Väites, mis põhineb EÜ artikli 88 lõike 2 rikkumisel, kinnitab hageja mitte ainult seda, et esialgse uurimise kestus ja asjaolud viitavad tõsiste raskuste olemasolule, aga ka seda, et puitplaatide turu olukorra täpne uuring oleks pidanud äratama komisjonis kahtlusi, et algatada ametlik uurimismenetlus. Hageja lisab, et nimetatud menetluse käigus esitas ta komisjonile andmed seoses puitlaastplaatide nähtava tarbimisega, mis tõendasid, et asjaomane investeering tehakse langeva nõudlusega turul.

54 Samas ilmneb otsusest selgelt, et komisjon piirdus teadlikult vaid võimaliku struktuurilise ülevõimsuse olemasolu uurimisega ja võttes arvesse mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punkte 3.2 ja 3.4 ning asjaolu, et tal oli piisavalt andmeid tootmisvõimsuse kasutamismäära kohta kõnealuses valdkonnas, leidis ta, et ta ei olnud kohustatud kontrollima, kas asjaomaseid investeeringuid hakatakse tegema langeva nõudlusega turul. Niisuguse lähenemise korral olid hageja esitatud andmed puitlaastplaatide tarbimise kohta igal juhul täiesti tähtsusetud.

55 Niisiis tõusetub esmane ja üldine küsimus seoses mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi asjakohaste punktide tõlgendamisega EÜ artikli 87 alusel, selleks et teha kindlaks kriteerium või kriteeriumid, mida tuleb konkurentsiolukorra teguri hindamisel kasutada.

56 Esimese Astme Kohus peab õiguspärasuse kontrolli teostamisel lahendama selle esmase küsimuse kohaldatavate normide tõlgendamisest ja seega kontrollima, kas komisjonil oli õigus, kui ta jõudis eespool punktis 54 viidatud järeldusele, mille hageja vaidlustab sõnaselgelt oma esimeses tühistamisväites, mis põhineb EÜ artikli 87 ja mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi rikkumisel.

EÜ artikli 87 ja mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi rikkumine

Poolte argumendid

57 Hageja vaidlustab komisjoni hinnangu seoses abi lubatud maksimaalse osatähtsusega ja eriti konkurentsiolukorda puudutava teguriga T. Antud juhul oli komisjon teinud turuolukorra kohta vale analüüsi, jättes esiteks eristamata puitlaastplaatide turu orienteeritud kihtidega plaatide turust ja teiseks kontrollimata ja arvesse võtmata puitlaastplaatide turu langeva nõudluse.

— Puitlaastplaatide turu eristamata jätmine orienteeritud kihtidega plaatide turust

58 Hageja kinnitab, et asjaomast abi oleks tulnud uurida ja hinnata eraldiseisvalt, vastavalt sellele, kas see oli määratud puitlaastplaatide tootmiseks või orienteeritud kihtidega plaatide tootmiseks. Ta lisab, et komisjon märgib otsuse asjaomaste toodete turgu käsitlevas osas järgmist: „Nendel tingimustel teeme ettepaneku käsitleda ühelt poolt [orienteeritud kihtidega plaate] ja vineeri ning teiselt poolt

puitlaastplaate sellistena, et nad moodustavad kõik omaette turu." Hageja heidab kostjale ette, et ta ei võtnud seda turu piiritlemist täpselt arvesse konkurentsiolukorra teguri hindamisel ja kasutas seevastu ühetaolist lähenemist.

59 Hageja kinnitab, et puitlaastplaatide turg ja orienteeritud kihtidega plaatide turg on selleks liiga erinevad, et neid võiks käsitleda üheainsa turuna. Need tooted on vaid väga vähesel määral asendatavad, komisjoni enese väitel vaid 10% osas. Peale selle arenevad nende toodete turud erinevalt — puitlaastplaatide turul on langus just siis, kui orienteeritud kihtidega plaatide turul valitseb tõus.

60 Komisjon rõhutab, et asjaomase investeerimisprojekti eesmärk on integreeritud puidutöötlemiskeskuse rajamine, milles on kaks tihedalt seotud tootmisliini ühiste seadmetega. Ta väidab, et vastavalt mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punktile 7.2 pidi ta tunnistama nimetatud projekti üheks „tervikuks ja teda sellisena käsitlema", kuna projekti täpsem eesmärk oli nimetatud punkti 7.2 tähenduses „ettevõtte" rajamine. Komisjon oli järginud ka mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punkti 7.7, põhjendades oma hinnangut andmetega, mis vastavad NACE klassile 20.20, mis hõlmab puitlaastplaate ja orienteeritud kihtidega plaate.

61 Isegi nõustudes eeldusega, et investeeringut tuleb hinnata eraldi vastavalt kõnealustele tehastele, kinnitab komisjon, et mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punkti 3.2 viimast lauset kohaldades, mille kohaselt tuleb kõigepealt teha valdkonna analüüs ja mitte erinevate tooteturgude analüüs, oleks ta pidanud käsitlema nendes tehastes valmistatavaid tooteid koos. Isegi kui oleks võetud eraldi arvesse puitlaastplaatide tootmisvõimsuse kasutamismäära ja orienteeritud kihtidega plaatide tootmisvõimsuse kasutamismäära, oleks saadud mõlema valdkonna puhul,

kus ei olnud tegemist struktuurilise ülevõimsusega, teguri T paranduskoefitsiendiks 1.

62 Menetlusse astujad märgivad, et projekt, millele abi antakse, on üks investeerimisprojekt, mille eesmärk on integreeritud puidutöötlemiskeskuse rajamine, mis on mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punkt 7.2 tähenduses ettevõte, st organisatsioonilises tähenduses üks üksus. Nendel tingimustel ei ole tähtsust asjaolul, et puitlaastplaatidel ja orienteeritud kihtidega plaatidel on erinev turg või et mõlemale tootmisliinile võib raamatupidamise seisukohalt abi anda eraldi.

63 Menetlusse astujad kinnitavad, et igal juhul ei sõltu tootmisvõimsuse kasutamismäära kindlaksmääramine, millel ainsana on käesolevas asjas tähtsust, vähimalgi määral sellest, kas on tegemist ühe investeerimisprojektiga. Isegi juhul, kui need kaks abiprojekti oleksid selgelt eraldatud, peaks konkurentsiolukorra teguri kindlaksmääramine vastavalt mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punktidele 3.2 ja 3.3 koosmõjus punktiga 7.7 põhinema NACE selle alamvaldkonna tootmisvõimsuse kasutamismääral, kuhu kõnealused tooted kuuluvad.

— Puitlaastplaatide turu langeva nõudluse kontrollimata ja arvesse võtmata jätmine

64 Hageja märgib, et komisjon peab vastavalt mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punktidele 7.7 ja 7.8 tegema ajavahemiku 1995–1999 kohta asjakohaste andmete analüüsi, et kontrollida, kas oli tegemist struktuurilise ülevõimsusega ja/või langeva turuga, kuna konkurentsiolukorra teguri T kindlaksmääramiseks on kõigepealt vaja just seda hinnangut.

65 Viidates hagiavaldusele lisatud uurimusele, kinnitab hageja, et puitlaastplaatide nähtava tarbimise aasta keskmine kasvutempo EMP-s aastatel 1995–1999 oli–3,72% (samas orienteeritud kihtidega plaatidel +24,57%), mis tähendab, et mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punkti 7.8 kohaselt oli see tooteturg otsuse tegemise ajal täielikus languses. Võttes arvesse tõdemust tooteturu täielikust langusest, ei ole mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punkti 3.10 kohaselt kohaldatav mitte konkurentsiolukorra teguri paranduskoefitsient 1, vaid 0,25.

66 Hageja vaidlustab otsuses toodud komisjoni põhjenduse, mille alusel viimane järeldas, et konkurentsiolukorra teguri paranduskoefitsient on 1.

67 Hageja heidab komisjonile ette, et ta — väites, et tal on piisavalt teavet asjaomase valdkonna tootmisvõimsuse kasutamise kohta — piirdus vaid selle arvesse võtmisega, kas on tegemist struktuurilise ülevõimsusega või mitte, ning ei otsinud vastust küsimusele, kas tegemist on langeva turuga, kuigi jaatav vastus ükskõik kummale nendest küsimustest pidi välistama konkurentsiolukorra tegurile paranduskoefitsiendi 1 kohaldamise.

68 Esiteks tuleneb mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punkti 3.10 sõnastusest, et isegi siis, kui on olemas teave tootmisvõimsuse kasutamismäära kohta, tuleb kontrollida, kas investeeringud on tehtud langeval turul.

69 Teiseks tuleneb EÜ artikli 87 lõigetest 1 ja 3 komisjoni kohustus kontrollida, kas on tegemist struktuurilise ülevõimsusega ja/või langeva turuga. Tulenevalt komisjoni kohustusest võtta selle artikli kohaldamisel arvesse ühenduse huvi, oleks komisjon pidanud käesoleval juhul uurima, kas oli tegemist langeva turuga.

70 Komisjon tuletab meelde, et mitut valdkonda hõlmav raamprogramm on talle kohustuslik, ja asjaolu, et käesoleval juhul ei olnud tal võimalik uurida, kas investeeringud olid tehtud langeval turul, kuna vastavalt mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punktile 3.4 on lubatud niisugust uurimist läbi viia vaid teise võimalusena, kui andmed tootmisvõimsuse kasutamise kohta on ebapiisavad. Abist teatamise kuupäeval olid komisjonil andmed asjaomase valdkonna tootmisvõimsuse kasutamismäära kohta ajavahemikul 1993–1998; need olidki otsustamisel aluseks.

71 Ta väidab, et hageja tõlgendus mitut valdkonda hõlmavale raamprogrammile on ebatäpne. Kostja sõnul tuleneb mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punktide 3.3 ja 3.4 järjekorrast ja punktis 3.4 selle kontrollimiseks, kas investeerimine toimus langeva nõudlusega turul, sätestatud tingimusest — ehk kui andmed tootmisvõimsuse kasutamise kohta on ebapiisavad —, et eelistada tuleb tootmisvõimsuse kasutamismäära kindlaksmääramist. Pealegi on väljendi „ja/või" eesmärk vaid täpsustada, et kui andmed tootmisvõimsuse kasutamise kohta on igal juhul ebapiisavad, siis tuleb kindlaks teha asjaomaste toodete nähtav tarbimine. Mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punktist 3.10, milles ei tõusetu sugugi küsimus konkurentsiolukorra kahe hindamismeetodi kasutamise järjekorrast, ei saa ilma normide kollisiooni möönmata järeldada, et selle raamprogrammi punktidest 3.2 ja 3.4 tuleks kasvõi osaliselt kõrvale kalduda.

72 Tootmisvõimsuse kasutamismääraga seonduva kriteeriumi tähtsus on seletatav asjaoluga, et see annab määratletud valdkonnast palju usaldusväärsema ülevaate kui nähtav tarbimine. Tarbimises esineb kõikumisi, mis ei sõltu olukorrast valdkonnas ega tootmisvõimsuse kasutamismäärast, see viib arvessevõetud viieaastase ajavahemiku järgse turuolukorra suhtes oluliselt erinevatele järeldustele. Komisjon täpsustab, et mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi eesmärgid on täidetud, kui selle konkreetseid norme on järgitud nii nagu käesolevas asjas.

73 Uuest mitut valdkonda hõlmavast raamprogrammist regionaalabi andmiseks ulatuslikele investeerimisprojektidele (EÜT 2002, C 70, lk 8), mille punkt 19 viitab sõnaselgelt tootmisvõimsuse kasutamismäärale, ei ole võimalik järeldada seda, et „struktuurilise ülevõimsuse analüüs ei võimalda turuolukorda vajalikul määral hinnata" või et komisjon on möönnud, et nimetatud määral põhinev kriteerium pole asjakohane.

74 Kostja märgib, et hageja jätab tähelepanuta asjaolu, et konkurentsiolukorra tegur on abi lubatud maksimaalse osatähtsuse kindlaksmääramisel vaid üks neljast asjakohasest tegurist ja et isegi tema arvutusmeetodit kasutades on teatatud projekt abikõlblik. Esitatud väited ei puuduta mitut valdkonda hõlmavat raamprogrammi kui sellist, vaid selle kohaldamise konkreetset juhtumit, ja põhinevad valel eeldusel, mille kohaselt ainus vajalik kriteerium on langeva turu kriteerium ja sellise turu määratlemiseks tuleb arvesse võtta vaid näivat tarbimist.

75 Menetlusse astujad väidavad, et komisjoni lähenemine on kooskõlas nii mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punkti 3.10 sõnastusega kui ka selle eesmärgiga.

76 Nad märgivad esiteks, et mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punktis 3.10 esineval väljendil „ja/või" ei ole omaette tähendust. Ülevõimsuse kriteeriumi ja langeva turu kriteeriumi omavaheline suhe oli kindlaks määratud juba mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punktides 3.3 ja 3.4, andes eelistuse võimaliku ülevõimsuse uurimisele. Punkt 3.10 tuletab vaid meelde abi lubatud maksimaalse osatähtsuse kolme teguri arvutamise valemit. Peale selle oli komisjonil õigus võtta aluseks tootmisvõimsuse kasutamismäär ajavahemikul 1994–1998. Menetlusse astujad väidavad, et abist teatamise kuupäeval ei olnud andmed seoses tootmisvõimsuse kasutamismääradega NACE klassis 20.20 veel saadaval ja Eurostat ei olnud veel koostanud andmeid töötleva tööstuse kohta aastal 1999.

77 Teiseks väidavad nad, et konkurentsiolukorra tegur kujutab endast vaid vahendit, mille abil tehakse ametlikuks need kaalutlused, mida komisjon peab tegema EÜ asutamislepingu kahe vastuolulise eesmärgi vahel, milleks on vaba konkurents ja ühendusesisene solidaarsus, kuna viimane kujutab endast alust EÜ artikli 87 lõike 3 punktides a ja b regionaalabiks ette nähtud eranditele. Selle arvesse võtmine peab aitama vältida seda, et abimeetmed ei tekitaks valdkondlikku probleemi ühenduse tasemel, mis oleks raskem kui esialgne piirkondlik probleem (Esimese Astme Kohtu 15. septembri 1998. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-126/96 ja T-127/96: BFM ja EFIM *v.* komisjon, EKL 1998, lk II-3437, punkt 101).

78 Peale selle eirab hageja asjaolu, et EÜ artikli 87 ja mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi alusel on alati oluline vaid küsimus sellest, kas ülevõimsus on tekkinud ühisturul. Turgude mahu arengus ei võeta arvesse neid allikaid, mille kaudu nähtav tarbimine toimub. Menetlusse astujad selgitavad, et kui see on suuremas osas tingitud impordist, juhul kui ühendusesisene tootmisvõimsus on täielikult ära kasutatud, siis ei ole langeval turul tehtud investeering tingimata EÜ artikli 87 lõike 3 punktidega a ja c ning mitut valdkonda hõlmava raamprogrammiga vastuolus. Kolmandate riikide tootjate võimalik väljatõrjumine ei ole selles hinnangus üldse tähtis.

Esimese Astme Kohtu hinnang

79 Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et kuigi komisjonil on EÜ artikli 87 lõike 3 kohaldamisel ulatuslik kaalutlusõigus, mille kasutamine hõlmab majanduslikke ja sotsiaalseid hinnanguid, mida tuleb teostada ühenduse kontekstis, võib ta kehtestada endale oma kaalutlusõiguse teostamiseks õigusaktidega selliseid juhiseid nagu suunised, arvestades, et need peavad sisaldama juhiseid lähenemisviisi kohta, mida see institutsioon peab järgima, ja et need ei tohi kõrvale kalduda asutamislepingu normidest (Euroopa Kohtu 5. oktoobri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-288/96: Saksamaa *v.* komisjon, EKL 2000, lk I-8237, punkt 62, ja 7. märtsi 2002. aasta otsus

kohtuasjas C-310/99: Itaalia *v.* komisjon, EKL 2002, lk I-2289, punktid 45 ja 52). Kui komisjon võtab vastu suunised, milles täpsustatakse asutamislepingut silmas pidades kriteeriumid, mida komisjon kavatseb oma kaalutlusõigust teostades kasutada, tuleneb sellest võimu enesepiiramine sellega, et komisjon peab järgima neid suunavaid eeskirju, mille ta on ise vastu võtnud (Esimese Astme Kohtu 12. detsembri 1996. aasta otsus kohtuasjas T-380/94: AIUFFASS ja AKT *v.* komisjon, EKL 1996, lk II-2169, punkt 57, ja 30. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas T-214/95: Vlaams Gewest *v.* komisjon, EKL 1998, lk II-717, punkt 89). Selles kontekstis peab Esimese Astme Kohus kontrollima, kas komisjon on neid nõudeid täitnud (Esimese Astme Kohtu 30. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-35/99: Keller ja Keller Meccanica *v.* komisjon, EKL 2002, lk II-261, punkt 77).

80 Arvestades mitut valdkonda hõlmavat raamprogrammi ja EÜ artiklit 87, vaidlustab hageja käesolevas asjas komisjoni konkurentsiolukorra tegurile T otsuses antud hinnangu.

81 Hageja kirjalikest märkustest selgub, et esimene argument, mis käsitleb asjaomaste toodete turu kindlaksmääramist, on otseselt seotud argumendiga, mis puudutab seda, et komisjon ei uurinud, kas on tegemist langeva turuga või mitte, mis on poolte vaidluse põhiküsimus.

82 On selge, et pärast seda, kui komisjon oli leidnud, et puitlaastplaatidel ja orienteeritud kihtidega plaatidel olid erinevad turud, analüüsis ta vastavalt mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punktile 7.7 struktuurilise ülevõimsuse olemasolu võimalust, võttes aluseks ühe uurimuse, mis sisaldas andmeid seoses tootmisvõimsuse kasutamismääradega valdkonnas, mis vastab NACE klassile 20.20, milles viidatakse puitplaatide tootmisele, mille hulka kuuluvad loomulikult ka puitlaastplaadid ja orienteeritud kihtidega plaadid.

83 See uurimus võimaldas komisjonil nii puitplaatide tootmisvõimsuse kasutamismäära üldisel analüüsil kui ka puitlaastplaatide tootmisvõimsuse kasutamismäära ja orienteeritud kihtidega plaatide tootmisvõimsuse kasutamismäära analüüsil eraldivõetuna jõuda järeldusele, et struktuurilist ülevõimsust ei olnud. Hageja ei kritiseeri selle uurimuse tulemusi ega komisjoni järeldust struktuurilise ülevõimsuse puudumise kohta.

84 Hageja kinnitus puitlaastplaatide turu ja orienteeritud kihtidega plaatide turu eristamisvajaduse kohta omandab tegelikult mõtte siis, kui hinnatakse langeva turu olemasolu, mida hageja oma märkustes kirjeldab. Peale selle tuleb märkida, et erinevalt hinnangust võimaliku struktuurilise ülevõimsuse olemasolu kohta ei määrata selles hinnangus valdkonda kindlaks mitte NACE klassifikatsioonist lähtudes, vaid asjaomaste toodete turu määratluse kaudu (vt mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punktid 7.7 ja 7.8).

85 Hageja kasutab ja võtab oma analüüsis aluseks puitlaastplaatide turu ja orienteeritud kihtidega plaatide turu eristamise ning jõuab järeldusele, et esimesel turul on nõudluse täielik või vähemalt selline langus, mis õigustab konkurentsiolukorra teguri suhtes paranduskoefitsiendi 0,25 või 0,75 kohaldamist, teisel turul seevastu saab sama teguri suhtes kasutada paranduskoefitsienti 1.

86 Seega on käesolevas asjas põhiküsimus see, kas komisjon võis või ei võinud jätta uurimata, kas oli tegemist langeva turuga või mitte.

87 Komisjon, keda toetavad menetlusse astujad, väidab, et mitut valdkonda hõlmav raamprogramm näeb ette, et konkurentsiolukorra teguri hindamisel võib kasutada

kahte kriteeriumi, milleks on struktuurilise ülevõimsuse kriteerium ja langeva nõudlusega turu kriteerium, kuid nende vahel on hierarhia. Nimetatud poolte arvates on langeva turu kriteeriumi uurimine võimalik vaid teise võimalusena, siis kui andmed tootmisvõimsuse kasutamismäära kohta on ebapiisavad, kuna nad ei hõlma kogu võrdlusperioodi või ei puuduta täpselt asjaomaseid tooteid, ja kui seetõttu ei ole võimalik struktuurilise ülevõimsuse küsimuses järeldada, kas see on positiivne (tegemist on struktuurilise ülevõimsusega) või negatiivne (struktuurilist ülevõimsust ei ole).

88 Niisugune komisjoni mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi tõlgendus väljendub otsuses selles, et tegurile T kohaldatakse paranduskoefitsienti 1, st kõrgeimat ja abisaajale ettevõtjale soodsaimat koefitsienti, ja seda vaid selle järelduse alusel, et asjaomases valdkonnas ei ole struktuurilist ülevõimsust.

89 Kuigi on tõsi, et mitut valdkonda hõlmavat raamprogrammi võiks ainult selle sõnastust silmas pidades mõista nii nagu komisjon väitis, tuleb seda programmi siiski tõlgendada EÜ artiklit 87 ja selles sätestatud põhimõtet arvestades, mille kohaselt riigiabi ei sobi kokku selle sätte eesmärgiga, milleks on kahjustamata konkurents ühisturul.

90 Mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punktide 3.2–3.4 sisust selgub, et analüüs, millega tehakse kindlaks, kas asjaomane valdkond kannatab struktuurilise ülevõimsuse all, on tõesti esimene analüüs, mille komisjon peab kõigepealt tegema, kui ta hindab konkurentsiolukorra tegurit.

91 Mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punktist 3.10.1 tuleneb, et struktuurilise ülevõimsuse olemasolu või puudumise kindlakstegemise prioriteetsus ei tähenda siiski seda, et komisjon võib igal juhul piirduda vaid selle analüüsiga, kui tal on andmed asjaomase valdkonna tootmisvõimsuse kasutamismäära kohta.

92 Eespool viidatud punktid täiendavad mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punkte 3.2–3.6 seoses konkurentsiolukorra teguriga, täpsustades erinevad paranduskoefitsiendid, mida tuleb sellele tegurile kohaldada sõltuvalt punkti 3.10.1 alapunktides i–iii loetletud neljast olukorrast, ja on seetõttu nendest lahutamatu.

93 Mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punkti 3.10.1 lugemisel ilmneb, et komisjoni tõdemus investeerimisprojektiga kaasneva tootmisvõimsuse kasvust valdkonnas, mida iseloomustab struktuuriline ülevõimsus, on piisav selleks, et kohaldada tegurile T paranduskoefitsienti 0,75. Nimetatud koefitsient on 0,5, kui projekt võib mõnda suurt turuosa tugevdada, ja 0,25, kui struktuurilist ülevõimsust võib käsitleda tõsisena.

94 Mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punkti 3.10.1 alapunktides i–iii loetletud olukordade puhul kasutatud sidesõna „või" võimaldab kinnitada komisjoni tõdemust, et investeerimisprojektiga kaasneb tootmisvõimsuse kasv valdkonnas, mida iseloomustab langev turg, on samuti piisav kohaldamaks tegurile T paranduskoefitsienti 0,75. Nimetatud koefitsient on 0,5, kui projekt võib mõnda suurt turuosa tugevdada, ja 0,25, kui on tuvastatud nõudluse täielik langus.

95 Mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punkti 3.10.1 alapunkt iv näeb komisjonile ette võimaluse kohaldada konkurentsiolukorrale paranduskoefitsienti 1 ainult siis, kui „projektil ei ole tõenäoliselt ühtegi alapunktides i–iii toodud negatiivset mõju".

96 Seega selgub mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punkti 3.10.1 sisust, et kõige kõrgema paranduskoefitsiendi — mille korral abisumma võib tunnistada ühisturuga kokkusobivaks — kohaldamine eeldab seda, et on tuvastatud, et pole tegemist struktuurilise ülevõimsusega asjaomases valdkonnas ega langeva nõudlusega turuga, välja arvatud juhul, kui leitakse, et niisugune struktuurilise ülevõimsuse puudumine toob tingimata kaasa nõudluse languse asjaomaste toodete turul, mis tähendaks konkurentsiolukorda puudutava teguri hindamiskriteeriumide eripära eitamist.

97 Nendel tingimustel tuleb mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punkti 3.4 esimest lauset, mille kohaselt „[k]ui andmed tootmisvõimsuse kasutamise kohta on ebapiisavad, uurib komisjon, kas investeerimine toimus langeval turul", mõista nii, et juhul kui andmed tootmisvõimsuse kasutamise kohta asjaomases valdkonnas ei võimalda struktuurilise ülevõimsuse olemaolu tuvastada, peab komisjon uurima, kas asjaomane turg on langev.

98 Selline mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi tõlgendus on ainus, mis on kooskõlas EÜ artikliga 87 ja selle sätte eesmärgiga, milleks on kahjustamata konkurents.

99 Ei saa nõustuda sellise tõlgendusega, nagu kostja käeolevas asjas pakkus, mis võimaldab anda riigiabi oma toodetega langeval turul kauplevale ettevõtjale, ilma et komisjon seda asjaolu kontrollimisel mingilgi moel arvestaks. On ilmne, et niisugusel turul tehtud investeeringud ohustavad tõsiselt konkurentsi, mis on selgelt vastuolus EÜ artiklis 87 järgitud kahjustamata konkurentsi eesmärgiga.

100 Tuleb meelde tuletada, et mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punktis 1.1 on täpsustatud, et ühisturu väljaarendamine muudab ulatuslikele investeerimisprojektidele antava riigiabi tõhusa kontrollimise olulisemaks kui kunagi varem, kuna niisuguse abiga kaasneda võiv konkurentsi moonutamine suureneb niivõrd, kuivõrd on kaotatud teised riigipoolsed konkurentsi moonutused ning turud avanevad üha rohkem konkurentsile ja integreeruvad järjest enam. Komisjoni eesmärk mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi vastuvõtmisel oli piirata abi andmist ulatuslikele projektidele selliselt, et ebasoodsaid konkurentsimõjusid võimalikult suures ulatuses ära hoida, säilitades samas abistatava piirkonna atraktiivsuse (punkt 1.2).

101 Selleks peab komisjon nende projektide puhul, millest tuleb teatada, igal üksikjuhtumil kindlaks määrama abi maksimaalse osatähtsuse, ja tegema seda erinevaid tegureid kohaldades, millest üks väljendab konkurentsiolukorda.

102 Mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi raames antava abi ühisturuga kokkusobivuse hindamisel tuleneb konkurentsiolukorra suhtes kohaldatava paranduskoefitsiendi kindlaksmääramine turu struktuurilisest ja konjunktuursest analüüsist, mille komisjon peab otsuse vastuvõtmisel tegema, võttes aluseks mitut valdkonda hõlmavas raamprogrammis toodud objektiivsed kriteeriumid. See konkreetset kohaldatavat koefitsienti puudutav komisjoni hinnang seab tingimused abi summale, mille võib tunnistada ühisturuga kokkusobivaks (Esimese Astme Kohtu 30. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-212/00: Nuove Industrie Molisane *v.* komisjon, EKL 2002, lk II-347, punktid 39 ja 40).

103 Eeltoodud põhjendustest tuleneb, et kohaldades konkurentsiolukorra suhtes paranduskoefitsienti 1, olemata sealjuures eelnevalt kontrollinud, kas asjaomast abi ei kasutata mitte langeval turul, rikkus komisjon EÜ artiklit 87 ja mitut valdkonda hõlmavat raamprogrammi, mis on vastu võetud nimetatud artikli ja täpsemalt selle lõike 3 punkti a rakendamiseks, mille kohaselt võib ühisturuga

kokkusobivaks pidada abi majandusarengu edendamiseks niisugustes piirkondades, kus elatustase on erakordselt madal või kus valitseb tõsine tööpuudus.

104 Komisjoni otsustuspraktika seda järeldust ei kinnita. Kohtuistungil viitas kostja neljale otsusele, kus ta oli analüüsinud vaid struktuurilise ülevõimsuse olemasolu, kuid on teada, et ühel juhul nendest kohaldati, nii nagu käesolevaski asjas, konkurentsiolukorra teguri suhtes paranduskoefitsienti 1, arvestades vaid seda, et niisugust ülevõimsust ei olnud tuvastatud (19. juuni 2002. aasta otsus riigiabi N 240/02 Zellstoff Stendal GmbH-le).

105 Seevastu tuleb rõhutada põhjendusi, mis komisjon on esitanud oma 8. juuni 2000. aasta otsuses mitte esitada vastuväiteid Pirna AG-le antud abi kohta.

106 Nimetatud otsuses järeldas komisjon kõigepealt NACE klassile 21.11 vastavate asjaomase valdkonna tootmisvõimsuse kasutamismäära kajastavate andmete põhjal, et struktuurilist ülevõimsust ei olnud, seejärel kontrollis ja leidis ta, et tsellulooskiudude turg ei olnud langev, mis võimaldas tal vastavalt mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punkti 3.10.1 alapunktile iv, millele viitab sõnaselgelt otsuse punkt 35, kohaldada konkurentsiolukorra teguri suhtes paranduskoefitsienti 1, kuid mitte eelnevalt tuvastamata, et asjaomane investeerimisprojekt mõnda suurt turuosa ei tugevda. Selles osas on otsuse sõnastus — milles tuleb institutsiooni mõttekäik selgelt ja etappide kaupa esile koos sõnaselge viitega mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punkti 3.10.1 alapunktile iv — vastuolus komisjoni selgitustega, milles püütakse analüüsi selle kindlaks tegemiseks, kas asjaomane turg on langev, vaadelda kui üleliigset.

107 Pirna AG-d puudutava 8. juuni 2000. aasta otsuse võrdlemisel eespool punktis 104 nimetatud otsusega ja vaidlusaluse otsusega ilmneb komisjoni vastuoluline otsustuspraktika seoses mitut valdkonda hõlmavas raamprogrammis teguri T jaoks ette nähtud kõige kõrgema paranduskoefitsiendi kohaldamisega.

108 Peale selle tuleb märkida, et langevale turule vastava kriteeriumi asjakohasust kinnitab ka uus mitut valdkonda hõlmav raamprogramm regionaalabi andmiseks ulatuslikele investeerimisprojektidele, mille kohaselt ei ole lubatud anda mingisugust investeeringuteks ettenähtud regionaalabi valdkondadele, kus on tõsiseid struktuurilisi probleeme. Nimetatud valdkondadest nimekirja tegemiseks mõõdetakse tõsiseid struktuurilisi probleeme enamasti asjaomase toote või toodete nähtavat tarbimist puudutavate andmete põhjal. Uue mitut valdkonda hõlmava raamprogrammi punkt 32 näeb selgelt ette, et tõsised struktuurilised probleemid loetakse olemasolevaks, kui asjaomases valdkonnas nõudlus langeb.

109 Eeltoodud põhjendustest tuleneb, et otsus tuleb tühistada, ilma et oleks vaja uurida hageja teisi argumente.

110 Lõpuks on oluline rõhutada, et komisjoni õigusnormi rikkumise tõttu ei hinnatud käesolevas asjas teatatud abi kokkusobivust kõigi kohaldatavate kriteeriumide alusel.

111 Käesoleva kohtuotsuse täitmisel peab komisjon hindama teatatud abi kokkusobivust ühisturuga, arvestades andmeid kõnealuse toote nähtava tarbimise kohta võrdlusperioodil, ja kui tal on sealjuures tõsiseid raskusi, algatama EÜ artikli 88 lõikes 2 ette nähtud ametliku uurimismenetluse.

Menetlust korraldavate meetmete taotlus

112 Hageja palub Esimese Astme Kohtul kohustada vastavalt Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 64 lõike 3 punktile d komisjoni esitama asjaomast abi käsitlev toimik, millele kostja ja menetlusse astujad on vastu.

113 Esimese Astme Kohus leiab, et hageja esitatud menetlust korraldavate meetmete taotlust ei ole vaja rahuldada, kuna sellel nõudel ei ole kohtuasja lahendamise seisukohast tähtsust (Esimese Astme Kohtu 25. juuni 2002. aasta otsus kohtuasjas T-311/00: British American Tobacco (Investments) *v.* komisjon, EKL 2002, lk II-2781, punkt 50).

Kohtukulud

114 Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud komisjoni kahjuks, tuleb kohtukulud vastavalt hageja nõudele temalt välja mõista.

115 Kuna hageja ei ole nõudnud, et Glunzilt ja OSB Deutschlandilt mõistetaks välja nende menetlusse astumisega seotud kulud, siis kannavad menetlusse astujad vaid enda kulud (Esimese Astme Kohtu 8. oktoobri 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-185/00, T-216/00, T-299/00 ja T-300/00: M6 jt *v.* komisjon, EKL 2002, lk II-3805, punkt 89).

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (neljas koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. **Tühistada komisjoni 25. juuli 2001. aasta otsus SG (2001) D mitte esitada vastuväiteid Saksamaa ametiasutuste poolt Glunz AG-le antud abi kohta.**

2. **Komisjon kannab lisaks enda kohtukuludele ka hageja kohtukulud.**

3. **Glunz AG ja OSB Deutschland GmbH kannavad kohtukulud, mis kaasnesid nende menetlusse astumisega.**

Legal Tiili Vilaras

Wiszniewska-Białecka Vadapalas

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 1. detsembril 2004 Luxembourgis.

Kohtusekretär

H. Jung

Koja esimees

H. Legal